

I Podhalański Konkurs Czytelniczy

Gwarowych Tekstów Literatury Regionalnej

„GÓRALSKIE CYTANIE”

W 1906 roku Stanisław Witkiewicz we wstępie do kolejnego wydania „Na przełęczy” zatroskany o gwarę podhalańską napisał, że jej degradacji można by zaradzić: *„Wprowadzając do szkół ludowych książki pisane w gwarze, czytanki ułożone z rzeczy wzorowych. Takie Wypisy gwarowe mogłyby obejmować szkoły na terytoriach, na których dana gwara jest w użyciu. Tym sposobem dziecko obok języka literackiego zachowywałoby w pamięci gwarę, którą mówią ojcowie, nie przestawałoby jej używać, nie wyobrażałoby sobie, że ona jest lichszą lub śmieszna.”*

Trzeba było czekać ponad 100 lat na wypełnienie woli duchowego ojca regionalizmu podhalańskiego. Dziś mamy „Góralską czytanke”. Jednak bez czytelników będzie ona martwą literą góralskiej kultury.

Wszystkim uczestnikom I Konkursu Czytelniczego Gwarowych Tekstów Literatury Regionalnej „Góralskie cytanie” życzymy sukcesów.

Regulamin
I Podhalańskiego Konkursu Czytelniczego
Gwarowych Tekstów Literatury Regionalnej
„GÓRALSKIE CYTANIE”

Organizatorzy:

- Instytut Humanistyczny Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu
- Kuratorium Oświaty w Krakowie
- Gminny Zespół Oświatowy w Czarnym Dunajcu
- Centrum Kultury i Promocji w Czarnym Dunajcu
- Publiczne Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Czarnym Dunajcu

Honorowy patronat:

- Wójt Gminy Czarny Dunajec
- Prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich
- Prezes Związku Podhalan

Cele konkursu:

- Kształcenie ku wartościom konstytuującym kulturowe dziedzictwo regionalne i narodowe
- Przeciwdziałanie procesowi zanikania więzi międzypokoleniowej oraz stereotypizacji kultury ludowej
- Ukształtowanie nawyków czytelniczych (kształtowanie świadomego odbiorcy literatury regionalnej)
- Kultywacja gwary podhalańskiej
- Wsparcie edukacji polonistycznej ucznia szkoły podstawowej i gimnazjum w zakresie pracy z tekstem oraz czytania ze zrozumieniem

Etapy konkursu:

Konkurs ma **dwa etapy:**

- szkolny
- rejonowy

Do etapu rejonowego w każdej kategorii wiekowej **przechodzi dwóch uczniów**, którzy na etapie szkolnym uzyskali największą liczbę punktów oraz trzy najlepsze prace plastyczne.

Czas i miejsce:

- **Etap szkolny** przeprowadzają dyrektorzy szkół w ustalonym przez siebie terminie. Karty zgłoszenia do etapu rejonowego (wzór w załączeniu) należy przesłać najpóźniej do dnia **24 maja 2014 r.** na adres:

Publiczne Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi SPSK w Czarnym Dunajcu, 34-470 Czarny Dunajec ul. Kmietowicza 2 tel.: 18 26 57 670

lub mailem: ploczarnydunajec@interia.pl

Prace plastyczne należy przesłać na adres:

Publiczne Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi SPSK w Czarnym Dunajcu, 34-470 Czarny Dunajec ul. Kmietowicza 2

- **Etap rejonowy** odbędzie się w dniu **6 czerwca 2014 r.** o godz. 10⁰⁰ w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Integracyjnymi SPSK w Czarnym Dunajcu
- **Galę finałową z wręczeniem nagród** zaplanowano na **13 czerwca 2014 r.** w auli Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu

Kategorie wiekowe uczestników konkursu:

- klasy I – III szkoły podstawowej
- klasy IV – VI szkoły podstawowej
- gimnazjum
- szkoły ponadgimnazjalne

Przebieg konkursu:

KLASY I – III SP

Lektura: „Górska czytanka”, część pt. „Lo dzieci”

I Etap szkolny

W etapie szkolnym mogą uczestniczyć wszyscy chętni, którzy zapoznali się z treścią lektury.

Przygotowanie:

- Dzieci z pomocą nauczyciela poznają wszystkie teksty z tej części czytanki.
- Każde dziecko wybiera jedno opowiadanie, które najbardziej mu się podoba.

Konkurs na etapie szkolnym obejmuje następujące czynności:

- Głośne czytanie wybranego opowiadania
- Tworzenie **ilustracji** do wybranego opowiadania (format i technika dowolna)
- Udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące treści, diagnozujące poziom rozumienia tekstu (gwarą lub polszczyzną ogólną).

Jury ocenia w pięciostopniowej skali wyniki pracy uczniów. Do etapu rejonowego kwalifikuje dwoje finalistów oraz trzy najlepsze prace plastyczne.

II Etap rejonowy

Przygotowanie:

- Uczestnik poznaje treść **wszystkich opowiadań z I działu** czytanki (każde opowiadanie może stać się tematem tego etapu konkursu).

Przebieg konkursu:

- Uczestnik losuje **jedną** ilustrację przygód bohaterów poszczególnych opowiadań i **jedno** z opowiadań I części czytanki.

Zadania konkursowe obejmują:

- Odtwórcze opowiadanie o przygodzie, która została zilustrowana na wylosowanym obrazku (gwarą)
- Wzorowe głośne czytanie fragmentu wylosowanego tekstu
- Swobodną wypowiedź ucznia na temat wylosowanego opowiadania, stymulowaną pytaniami, diagnozującymi poziom zrozumienia tekstu (gwarą lub polszczyzną ogólną).

Jury etapu rejonowego ocenia w pięciostopniowej skali stopień znajomości tekstów, poziom ich zrozumienia, **jakość gwary**, **jakość polszczyzny ogólnej**, umiejętność budowania swobodnych wypowiedzi ustnych na zadany temat.

Klasy IV – VI SP

Lektura: „Górska czytanka”:

Z działu „Myśliwskie”: „*Cap z krzywym rozkiem*”, „*Śnisko*”, „*Babrosie*”;

Z działu „Pasterskie”: „*Cliwo za matusiom*”, „*Wolosyn*”, „*Jak nie ostolef juhasem*”;

Z działu „Zbójnickie”: „*Janosik*”, „*Jak cie wrony nie weznom na gniazdo, bedzie z tobie chlop*”

Z działu „O zyciu i świecie”: „*Zycie syckiego naucy*”, „*Opowiadanie (...) Ludwisie od Kośle*”, „*Lyn*”, „*O zaśpionym wojsku w Tatrak*”.

I Etap szkolny

Przygotowanie:

- Uczniowie - uczestnicy konkursu z pomocą nauczyciela zapoznają się z treścią **wszystkich** wymienionych wyżej opowiadań
- Przygotowują piękne czytanie **trzech wybranych** przez siebie **opowiadań**
- Tworzą też **ilustracje** do wybranego tekstu (format i technika dowolna).

Konkurs na etapie szkolnym obejmuje następujące czynności:

- Rozwiązanie testu ze znajomości i stopnia zrozumienia treści (opracowany przez nauczycieli, utrzymany w polszczyźnie ogólnej)
- Opowiadanie odtwórcze inspirowane wykonaną przez siebie ilustracją (gwarą lub polszczyzną ogólną)
- Głośne czytanie fragmentu jednego z trzech wybranych przez siebie opowiadań, wskazanego przez jury.

Jury ocenia w pięciostopniowej skali odpowiedzi ucznia. Do etapu rejonowego kwalifikuje dwoje finalistów oraz trzy najlepsze prace plastyczne.

II Etap rejonowy

Zadania konkursowe:

Uczestnicy losują **jeden tekst** z grupy wskazanych dla tego etapu, a następnie:

- Opowiadają jego treść (gwarą)
- Głośno czytają wskazany przez jury fragment
- Odpowiadają na pytania, dotyczące zrozumienia przeczytanego tekstu (polszczyzną ogólną).

Jury ocenia w pięciostopniowej skali odpowiedzi ucznia i na tej podstawie wybiera trzech laureatów i trzy nagrodzone prace plastyczne.

Gimnazjum

Lektura: „Górska czytanka”:

„Śnisko”, „Polowac”, „Murzański”, „Stary baca”, „Zatraceniec”, „Wiadra święconej wody”, „Janosik”, *O zbójce i dudkach i stukach*, „Na służbę”, „Sierockie wesele”, „Cudowno woda”, „Baba Jaga i kurzenie”, „Krokusy”, „Śmierć”, „O śmierci”, „O zaślonym wojsku w Tatrak”, cała V część

Uczniowie samodzielnie czytają wszystkie wyżej wymienione teksty, konsultując się z nauczycielem przygotowującym do konkursu.

I Etap szkolny:

Zadania konkursowe:

- Rozwiązywanie testu badającego znajomość treści wskazanej lektury i poziom jej rozumienia (wzorowany na testach kompetencji)
- Głośne czytanie wskazanego przez jury fragmentu tekstu
- Analiza i interpretacja wybranego przez ucznia tekstu

Jury ocenia w pięciostopniowej skali odpowiedzi ucznia. Dwóch finalistów przechodzi do etapu rejonowego.

II Etap rejonowy

Zadania konkursowe

- Analiza i interpretacja wskazanego przez jury tekstu
- Głośne czytanie wybranego fragmentu (także wskazanego przez jury)
- Rozwiązywanie testu badającego znajomość treści wskazanej lektury i poziom jej rozumienia
- Swobodna wypowiedź uczestnika na temat literatury regionalnej, jej twórców, roli i znaczenia.

Jury ocenia w pięciostopniowej skali odpowiedzi ucznia i na tej podstawie wybiera trzech laureatów.

Szkoły ponadgimnazjalne

I Etap szkolny

Lektura: „Górska Czytanka” bez części I oraz wybrane przez ucznia inne teksty, których adresy bibliograficzne znajdują się w posłowniu „Czytanka”.

Zadania konkursowe:

- Uczniowie piszą esej na dowolny temat, związany z kulturą górską, inspirowany tekstami „Górskiej Czytanki”, a także tekstami z innych źródeł.

Np:

W jaki sposób literatura regionalna wzbogaca polską kulturę?

Dlaczego warto czytać górskie opowieści?

Wczoraj i dziś na Podhalu.

Jakie wartości prezentują teksty górskiej epiki.

Tożsamość jako źródło twórczości regionalnej (w odniesieniu do literatury i innych sztuk).

Co urzekło Witkiewicza, Tetmajera Tischnera? O urodzie i mądrości górskich opowieści.

Jury ocenia w pięciostopniowej skali odpowiedzi ucznia. Dwóch finalistów przechodzi do etapu rejonowego.

II Etap rejonowy

Zadania konkursowe:

- Rozmowa na temat literatury regionalnej, roli rodzimej gwary oraz wartości kultury góralskiej na tle kultury polskiej
- Analiza i interpretacja wybranego losowo tekstu z „Góralskiej Czytanki” na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.

Jury ocenia w pięciostopniowej skali odpowiedzi ucznia i na tej podstawie wybiera trzech laureatów.

KONKURS CZYTELNICZY „GÓRALSKIE CYTANIE”

DLA UCZNIÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

W pierwszej kategorii wiekowej (klasy I – III):

Przygotowanie

- Dzieci z pomocą nauczyciela poznają wszystkie teksty z części czytanki pt. „Lo dzieci”
- Każde dziecko wybiera jedno opowiadanie, które mu się najbardziej podoba.

Konkurs na etapie szkolnym obejmuje następujące czynności:

- Tworzenie **ilustracji** do wybranego opowiadania (format i technika dowolna)
- Odpowiedź na bardzo proste pytania dotyczące treści, diagnozujące poziom rozumienia tekstu (gwarą lub polszczyzną ogólną).

Jury ocenia w pięciostopniowej skali wyniki pracy ucznia. Do etapu rejonowego kwalifikuje dwoje finalistów oraz trzy najlepsze prace plastyczne.

II Etap rejonowy

Przygotowanie:

- Uczestnik poznaje treść **wszystkich opowiadań z I działu** czytanki (każde z nich może stać się tematem tego etapu konkursu)

Przebieg konkursu:

- Uczestnik losuje **jedną** spośród ilustracji różnych przygód bohaterów poszczególnych opowiadań czytanki.

Zadania konkursowe obejmują:

- Swobodną wypowiedź ucznia na temat wylosowanej, stymulowaną pytaniami, diagnozującymi poziom zrozumienia tekstu (gwarą lub polszczyzną ogólną)

Jury etapu rejonowego ocenia w pięciostopniowej skali stopień znajomości tekstów, poziom ich zrozumienia, **jakość gwary, jakość polszczyzny ogólnej.**

W drugiej kategorii wiekowej (klasy IV – VI) obowiązują kryteria przewidziane dla klas I – III (opisane w I części regulaminu)

W trzeciej kategorii wiekowej (gimnazjum) obowiązują kryteria przewidziane dla klas IV –VI (opisane w I części regulaminu)

W czwartej kategorii wiekowej (szkoły ponadgimnazjalne) obowiązują kryteria przewidziane dla klas gimnazjalnych klasy I – III (opisane w I części regulaminu)

Uwagi:

Zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. nr 133/97 poz. 8830) uczestnicy konkursu wyrażają zgodę na umieszczanie danych osobowych w bazie danych LO oraz udostępnianie ich przez Internet i w publikacjach o działalności kulturalnej, a także na ich przetwarzanie. Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do filmowania i fotografowania Konkursu i upoważnieni są do wykorzystywania tych materiałów bez żadnych zobowiązań wobec uczestników lub osób trzecich.

Zgłoszenie do Konkursu jest równoznaczne z przyjęciem niniejszego regulaminu.

Uczestnicy przyjeżdżają na Konkurs na koszt własny.